

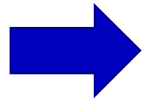
Esteettömyys, asetus ja tulkinnat

Uudis- ja korjausrakentamisessa sovellettavat
määräykset ja ohjeet sekä Top ten – ohjekortit

Hanna-Leena Rissanen
Rakennusvalvonta

Helsinki

MRL 117

- Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään rakennusten olennaisista teknisistä vaatimuksista.
- Asetus 117 e rakennuksen esteettömyydestä tuli voimaan 1.1.2018.
- Rakennuksen ja sen tilojen esteettömyys riippuu niistä ratkaisuista, joita tehdään suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheissa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 117 § Rakentamiselle asetettavat vaatimukset

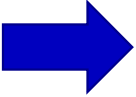
...

Rakennuksen tulee olla tarkoitustaan vastaava, korjattavissa, huollettavissa ja muunneltavissa sekä, sen mukaan kuin rakennuksen käyttö edellyttää, soveltua myös sellaisten henkilöiden käyttöön, joiden kyky liikkua tai toimia on rajoittunut.

...

117 e

- Sisältää esteettömyyden vähimmäis-vaatimukset.
- Säännökset velvoittavat rakennushankkeeseen ryhtyvää.
- Sovelletaan vain rakennuslupaa edellyttäviin toimenpiteisiin

Helsinki

117 e § Esteettömyys

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon erityisesti lasten, vanhusten ja vammaisten henkilöiden kannalta.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa uuden rakennuksen rakentamista, rakennuksen korjaus- ja muutostyötä sekä rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta varten tarvittavia tarkempia säännöksiä:

- 1) rakennuksen sekä sen kulkuväylien ja hygieniatilojen mitoituksesta;
- 2) tasoeroista;
- 3) kokoontumistiloista ja majoitustiloista.

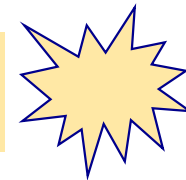
- ✓ Esteettömyys on ihmisoikeus ja edellytys sille, että vammaiset henkilöt voivat elää itsenäisesti ja osallistua täysimääräisesti kaikilla elämänalueilla.
- ✓ Rakennuksen esteettömyyttä koskevien vähimmäisvaatimusten tarkoitus on edistää ihmisten yhdenvertaisuutta.

117 e Esteettömyys

Korjausrakentamisessa ja käyttötarkoituksen muutoksessa rajoittuu rakennusluvan kohteena olevan toimenpiteen piirissä oleviin rakennuksen osiin:

- Esteettömyyden parantaminen on tarkoituksenmukaista rakennuksen ominaisuudet sekä toimenpiteen laatu ja laajuus huomioon ottaen:
 - Mitä yleisemmässä käytössä rakennus on, sitä enemmän painottuu yhdenvertaisen käytön mahdollistaminen.
 - Mitä rajatumman joukon käytössä, sitä enemmän taloudellisilla näkökohdilla on merkitystä.
 - Rakennuksen käyttötarkoitus ja kulttuurihistorialliset arvot, ominaisuudet ja erityispiirteet huomioidaan, soveltuminen aiottuun käyttöön sekä MRL 118 §:n säännökset rakennustaiteen ja kaupunkikuvan vaalimisesta.

KOKOONTUMISTILAT / 117 e

- Jos katsomossa, auditoriossa, juhla-, kokous- tai ravintolasalissa, opetustilassa tai muussa vastaavassa kokoontumistilassa tai yleisön palvelutilassa on äänentoistojärjestelmä, siinä on oltava induktiosilmukka tai muu vastaava äänensiirtojärjestelmä.

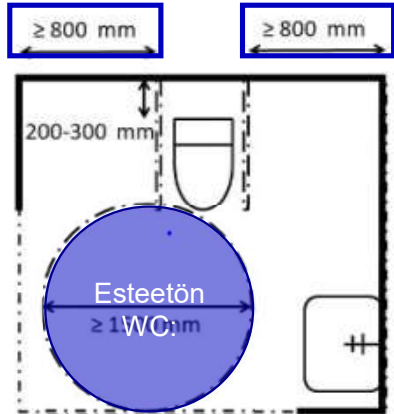
✓ Jos tilassa on kiinteät istuimet, esteettömien sisääntuloväylien on johdettava useammalle kuin yhdelle istuinriville, ja niille on sijoitettava riittävä määrä pyörätuolipaikkoja.

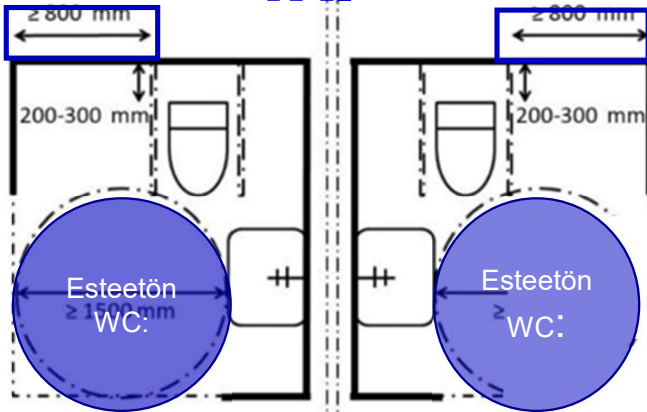
Helsinki

Esteetön WC / 117 e:

TAI

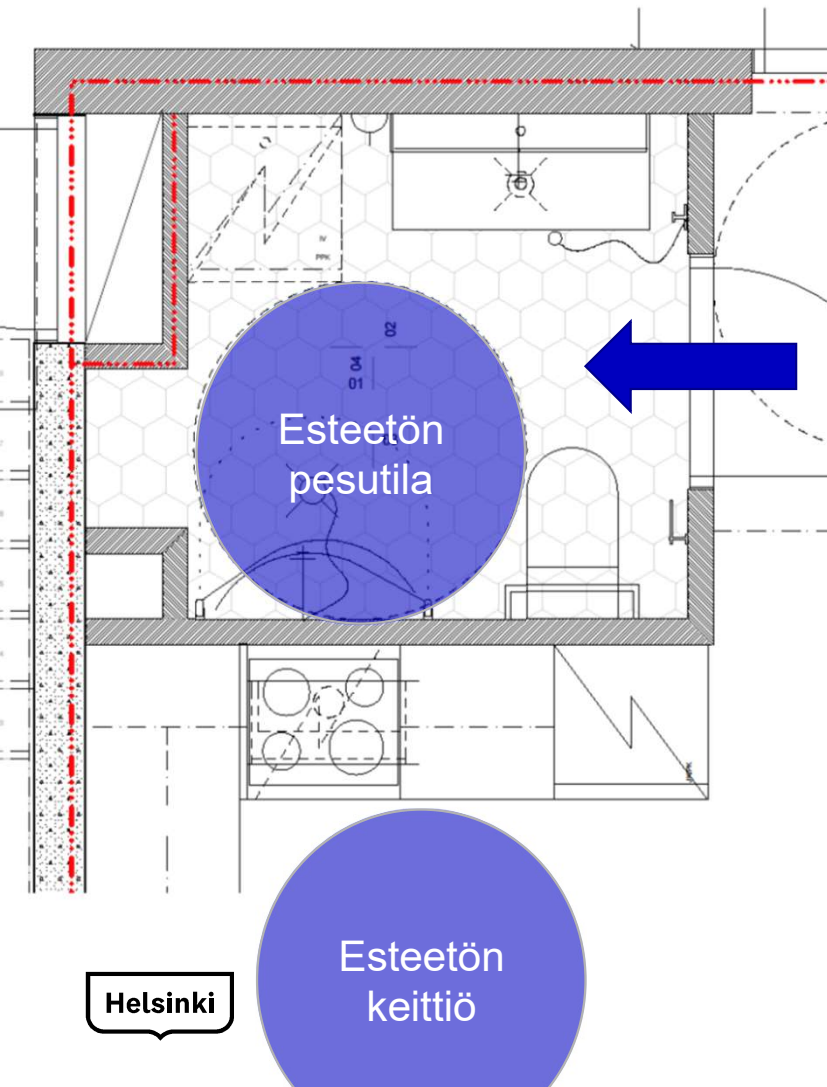
Helsinki

Vaihtoehtoina hyväksytään yksi esteetön WC tai useampi toispuoleisesti käytettävä esteetön WC, jotka sijaitsevat lähellä toisiaan tai hissiyhteyden päässä.

- Halk. 1500 mm vapaa tila, joka ei risteä vesikalusteiden kanssa
- Wc-istuimen kummallakin puolella on oltava vapaata tilaa vähintään 800 mm tai lähekkäin kaksi wc-tilaa, joissa toisessa on wc-istuimen vasemmalla ja toisessa oikealla puolella vapaata tilaa vähintään 800 mm.
- Wc-istuin 200—300 mm etäisyydelle takaseinästä.
- **Opastus:** selkeä opaste oven avautumispuolelle silmän korkeudelle (1500 mm)

ASUINRAKENNUKSET / 117 e

Kaikissa hissillisissä asuinkerrostaloissa:

- **Esteetön pesutila:** 1300 mm vapaa tila, joka ei risteä vesikalusteiden kanssa
- **Keittiöön** esteetön pääsy ja 1300 mm vapaa tila
- Pääsy esteettä yhteen ulkotilaan
- Yhteistilat esteettömiä
- Hissiyhteys kaikkiin asumista palveleviin kerroksiin

Opiskelija- ja nuorisoasuntojen wc- ja pesutiloista esteettömiä min 5 %.

Majoitus- ja hotellihuoneista esteettömiä min 5 %. Näistä vähintään puolet on varustettava esteettömäksi.

ASUINRAKENNUKSET / 117 e

Kaksikerroksisessa asunnossa riittää hissiyhteys toiseen asuinkerroksesta:

- Tähän sisäänkäyntikerrokseen sijoitetaan asunnon esteetön wc- ja pesutila sekä keitto- ja oleskelutila, jossa on myös mahdollisuus nukkumiseen.

Jälkiasennushissit:

- Hissikorin vähimmäismitoituksesta voidaan poiketa, jos se on välttämätöntä rakennuksen merkittävien ominaisuuksien säilyttämiseksi. Näitä ovat esimerkiksi poistumistien mitoitus, rakenteelliset ominaisuudet sekä porrashuoneen arkkitehtoninen tai rakennushistoriallinen arvo.
- Hissikorin minimi leveys 700 mm
- Porrassyöksyjen vapaa mitat min 850 mm

PIENTALOT / 117 e

Pientalon rakentamiseen sovelletaan astuksen pykälää: 2—4 §

2 § Rakennukseen johtava kulkuväylä

- Jos kulkuväylällä on porras, on sen yhteydessä oltava luiska (tai nostin)
- Jos rakennusta varten on autopaikkoja, vähintään yhden, on oltava tarkoitettu liikkumis- ja toimimiseesteisen henkilön käyttöön.
- Rivitaloja koskee kulkuväylä- sekä autopaikkavaatimus.

Huom!

Ei koske omakotitaloa, paritaloa eikä kaupunkipientaloa, jos esteettömän kulkuväylän toteuttaminen olisi rakennuspaikka ja korkeuserot huomioon ottaen mahdotonta.

3 § Rakennuksen sisäänkäynti

- Rakennuksen ulko-oven avautumispuolen etäisyys seinän sisänurkasta tai kiinteästä esteestä on oven ulkopuolella oltava vähintään 400 mm.
- Ulko-oven edessä olevan tasanne vähintään 1 500 mm x 1500 mm.

PIENTALOT / 117 e

4 § Ovet

Pientalossa vaatimus asuintilan oven vapaalle leveydelle (≥ 800 mm) koskee vain sisääntulokerrosta:

- Asuinhuoneisiin, asumista palveleviin välttämättömiin tiloihin ja rakennuksen käyttöä palveleviin tiloihin johtavan oven / kulkuaukon vapaan leveyden on oltava vähintään 800 millimetriä.
- Oven yhteydessä ei saa olla tasoeroa tai kynnystä, ellei se ole ääni-, kosteus- tai muiden vastaavien olosuhteiden vuoksi välttämätöntä, jolloin kynnys saa olla enintään 20 mm.
- Tasoero asuntokohtaisen ulkotilan yhteydessä oven ulkopuolella saa olla yli 20 mm, jos tasoero on kohtuudella poistettavissa ulkotilan varustelulla.

**Helsingissä
käytössä 5 m² –
esteettömyyslisä**

Helsinki

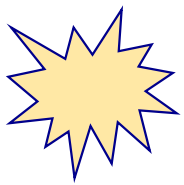
Esteettömyyslisä = 5 m² rakennusoikeutta lisää

Toteutettava:

Luiska 1:20 + sisäänkäyntitasanne halk. 1500mm vapaa tila, **esteetön pesutila**: halk. 1300mm vapaa tila, **keittiö**: esteetön pääsy + halk. 1300 mm vapaa tila

Topten-kortit

- Yli kymmenen kunnan yhdessä sopimat tulkinnot MRL:n nojalla annetuista säännöksistä.
- Esteettömyydestä kolme Topten-korttia:
 1. Muun rakennuksen esteettömyydestä (muu kuin asuinrakennus)
 2. Pientalojen esteettömyydestä
 3. Muun asuinrakennuksen esteettömyydestä (muu kuin pientalo)

117 §:

Rakennusvalvontaviranomainen valvoo rakennustoimintaa yleisen edun kannalta ja osaltaan huolehtii, että rakentamisessa noudatetaan MRL:a ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Helsinki

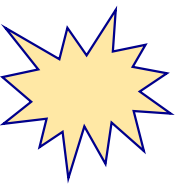
Kunnan rakennusvalvontaviranomaisella on laaja säännösten soveltamis- ja harkintavalta.

TopTen-kortit

Omakotitaloissa poikkeamista luiskan rakentamisvelvollisuudesta voidaan harkita

Esitetään toteuttamiskelpoinen **luiskavaraus**:

- Luiskan sijainti mahdollistaa esteettömän sisäänkäsyn (oven avautumispuolella)
- Luiskan leveys min 900 mm
- Kaltevuus 1:20 / kattamaton, 1:12,5 / katettu
- Vapaa tila halk. 1500 mm tasanteella

**TopTen
suositus:**

Helsinki

Jos sisäänkäynti on esteetön, suositellaan sisääntulokerrosta ns. selviytymiskerroksena.

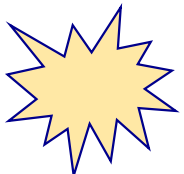
Mikäli pientalossa on useampia kerroksia, on suositeltavaa tehdä siihen suunnitteluvaiheessa hissivaraus.

Topten-kortit

- **Hissittömän asuinkerrostalon sisääntulotasoa ylempien kerrosten asuntojen** osalta voidaan harkita poikkeamista ovia ja kynnyksiä koskevista vaatimuksista asunnon ulkotilan (parveke) osalta.
- **Rinteeseen rakennettavassa hissittömässä kerrostalossa** voi olla enemmän kuin kaksi kerrosta, jos asetuksen mukainen esteetön reitti ja sisäänkäynti on useampaan kerrokseen.
- **Yhteistiloissa ei esteettömyyden toteuttamista edellytetä**, jos esteetöntä pääsyä tilaan ei ole.
- **Linjasaneerauksessa** pesutilan esteettömyyttä ei edellytetä, jos sen toteuttaminen rakennuksen ominaisuuksista johtuen ei ole mahdollista. Tilannetta ei kuitenkaan saa heikentää, esim. korottamalla pesutilan lattiaa.

TopTen suositus:

Helsinki

- ✓ Hissivarausta suositellaan myös kaksikerroksisiin kerros- ja luhtitaloihin.
- ✓ Hissittömissä asuinkerrostaloissa / luhtitaloissa sekä vastaavissa suositellaan esteettömiä asuntoja pihatasoon, vaikkei asetus sitä edellytä.

Topten-kortit

Poikkeamista hissin rakentamisvelvollisuudesta voidaan harkita:

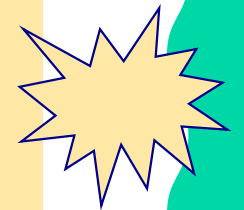
Tuotanto- ja varastorakennuksissa:

- parvenomaisten tilojen osalta, kun parven koko on enintään 15 % päätilan huoneistoalasta ja enintään 200 m²

Toimitiloissa:

- Jos toiminnan laadusta johtuen ei ole tarvetta esteettömille tiloille tai työpisteille
- Ko kerroksessa voi työskennellä enintään 10 henkilöä / ala on enintään 200 m² ja kaikki toiminnan kannalta olennaiset tilat sijaitseva esteettömissä kerroksissa
- **Hissille on esitettävä tilavaraus**

- ✓ Tilapäisten rakennusten kohdalla esteettömyysvaatimuksista voidaan poiketa, mikäli kaikki toiminnan kannalta olennaiset tilat sijaitsevat esteettömissä kerroksissa.
- ✓ Koulu- ja päiväkotirakennuksissa esteettömyys toteutuu myös tilapäisissä rakennuksissa

Kiitos!

hanna-leena.rissanen@hel.fi

Helsinki